RUSKI INWALID

N°. 74.

ŚRODA. 24 Marca 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

z *Warszawy* 25 *Marca.*

Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.

w Kwaterze Główney dnia $\frac{4}{16}$ Marca 1820. *w Warszawie*

Za naywyższym rozkazem.

Postępuie na wyższy stopień.

w Piechocie w pułku 4tym liniiowym Porucznik Damazy Dobrogoyski, na Kapitana.

Wracaią do służby i umiesczeni zostaią.

w Korpusie inwalidów i Weteranów. Uwolnieni od służby Rozkazem Ddziennym z dnia $\frac{12}{24}$ Lutego roku bieżącego z tegoż korpusu; Maior Meyer i Porucznik Duval, z przeznaczeniem do kompanii 2giey Inwalidów.

Otrzymuią żądane dymissyie, dla słabości zdrowia.

w Piechocie w pułkn 3cim liniiowym Porucznik Józef Jaroma w stopniu Kapitana.

w Jeździe w pułku 2gim ułanów, Kapitan Antoni Pryami.

Dla interessów familiynych.

w Pułku 4tym ułanów Porucznik Antoni Strupiński w Stopniu Kapitana.

w Korpusie artylleryi i inżynierów; w kompanii 1szey pozycyyney pieszey Porucznik Kobylański w stopniu Kapitana, z pozwoleniem noszenia munduru.

w Kompanii 1szey lekkiey pieszey Kapitan klassy 2giey Hippolit Przechadzki, w stopniu Maiora z woyska, z pozwoleniem noszenia munduru.

Naczelny Wódz.
(podpisano) KONSTANTY
W. X. R.

Zgodno z oryginałem
Jenerał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Od Brzegów Menu, 14 *Marca.*

Sprawa kryminalna ciągnąca się od dwóch lat o zabóystwo Kommissanta pewnego kupca z Krefeld, w tych dniach zupełnie skończoną została [illegible] nkier Kelnski *Funk* na którego padało pod [illegible] yrzenie uniewinniony został.

Francija.

z Paryża, 8 *Marca.*

Sessya Izby Deputowanych dnia 7 Marca zaczęła się od zdania sprawy przez Jenerała *Foy* o potecyach, między któremi była także petycya *Officerów Polskich*, którzy (słowa tego Jenerała), będąc uczęstnikami chwały i nieszczęścia woyska francuzkiego, poszli z niem za rzekę Ligerę Loire, lecz nie pozyskali połowy żołdu zastrzeżoney oficerom francuzkim. Przytoczył ten Jenerał wszystkie prawa tych walecznych woyskowych do względów na nich Izby. — »Zamknęli oni sobie (rzekł) oyczyznę swo»ię przez nadzwyczayne przywiązanie, iaki »przysposobioney przez nich oyczyznie oka»zywali. Mogą pokazać chwalebne blizny, »które broniąc Francii odnieśli. Polska »była zawsze tym kraiem, gdzie Francuzów »iak naylepiey przymowano. Tamto także »przez długi czas miał nasz Król z rodziną »swoią przytułek. Nie może więc Francya »bydź oboiętną na żądanie sprawiedliwe w »sobie, i które z tylu dowodów zaleca się »iey względom« — Odesłała Izba iednomyślnie tę petycyą do ministra woyny.

Czytamy w dzienniku zagarżało-roialistowskim zwanym *Dziennik Sporów* co następuię: — »Polityka iest rzeczą ważną. Upadł P. Decazes, lecz czyliż podnieść się nie może? Jest walka między nim a Xięciem Richelieu Cała rewolucya zebrała się około pierwszego, a prawa monarchiia stanęła przy drugim. Jeśli Pan Decazes odniesie tryumf, wiem dobrze, coby zwycięzka przez niego rewolucya z Jenerałem swoim zrobiła. Pethion i Brissot, Dantont i Roberspierre byli także faworytami pospólstwa, a wiem, co się z nimi stało; przecież ci ludzie byli bożyszczami ludu upoionego demagogiią, gdy Pana Decazes bardziey nienawidzą rewolucyoniści, których głaskał, anizeli roialiści, których prześladował. Wszakże przewiduiemy, iż gdyby tryumf iego trzy dni tylko potrwał, włożyłby monarchią do trumny, i iużby naówczas było po dynastyi Królów naszych! Miecz iest dobyty, i nie powróci do pochew ! ! ! Pisarze roialistowscy! Okoliczności są ważne, niebezpieczyństwa ogromne. O ileż mielibyśmy sobie do wyrzucenia, gdybyśmy się nieuważną gorliwością unosili! Czyliż podczas walki przystoi wiernym żołnierzom krytykować obroty Jenerała? Zaczniymy od zwycięženia a potem będziemy podług upodobania dobrze lub źle rozumowali względem tego, co zdziałano, a nawet coby należało było zrobić Wolność osobista iest zagrożona, wolność druku ma bydź zawieszona! Boleię na to, lecz mię charakter ministra, któremu ta nadzwyczayna władza ma bydź powierzona, pokrzepia. Znane iest umiarkowanie iego. Użyie on tey strasznev władzy, lecz nie nadużyie, a zwłaszcza nie dopuści, aby iey podwładni nadużyli, bo idzie tu o iego chwałę, którą kocha; kocha także i wolność, a zatem nie zechce, aby świątynia wolności nazawsze była zamknięta.«

Pewną iest rzeczą, iż *Monsieur* brat Króla będzie zasiadał i miał głos w Radzie gabinetowey.

Mówią, iż Król woysku w Chartres, gdzie Xiąże Decazes pierwszy miał nocleg dnia 28 Lutego wyiechawszy z Paryża, dał za hasło: *Eliasz*, imie tego Xięcia na chrzcie, i *Chartres.* — Zapewniaią, iż Xiąże Decazes wychodząc z ministeryum radził, aby nie łączyć się ze stroną, przeciw którey cały naród iest oburzony.

W Bordeaux obelisk piramidalny przy pobocznych drzwiach kościoła katedralnego podczas gwałtowney burzy obalił się w czasie nabożeństwa, i przebił sklepienie kościelne, którego część zawaliła się, przy czem, oprócz wielu pokaleczonych, 18 osób utraciło życie. Jeszcze się lękano, przy odeyściu poczty, aby i reszta sklepienia, tudzież facyata, nie zamieniły się w gruzy.

Niedawno wyszedłszy na przechadzkę pewny właściciel dóbr przy *Avignon*, zniknął. Doniosło się to do policyi, która po odbytem śledztwie dowiedziała się, iż pomieniony właściciel zwlękaiąc dane przyrzeczenie małżeństwa, schwytany osadzonym został w piwnicy przez kochankę swoię. Zamiarem iey było dopóty nieszczęśliwego kochanka w tem więzieniu

trzymać, dopokiby w piwnicy małżeńskim ślubem nie uwieńczył iey słodkich nadziei.

ROZMAITOŚCI.

Wiadomości tyczące się Hiszpanii wyięte z dzienników Paryzkich.

Dzienniki zagorzało roialistowskie mało do d. 9 Marca wiadomości z Hiszpanii zawieraią i znowu powtarzaią, iż oddział Pułkownika Riego ze szczętem zniesiony przez Jenerała Odonnel, a Riego z garstką niedobitków uciekł w góry koło Ronda, ale go tenże Jenerał ścigał. — Jeden z tych dzienników zwany *Gazete de France* doniosłszy, że Jenerał *Mina* przybył do Nawarry w zamiarze zrobienia tam powstania, twierdzi, że nie iest on owym sławnym *Mina*, lecz dzienniki liberalne odpowiadaiąc na to zapewniaią, iż iest on niezawodnie *Foancesco Expos Mina* dawniey naczelnik Geryllasów, który się wsławił w woynie przeciw Francuzom na Półwyspie hiszpańskim. — Inny znowu dziennik zagorzało-rojalistowski zwany *la Quotidienne* dziwi się, iak ten *Mina* przebywaiący w Paryżu mógł nniknąć oka policyi, wymknąć się, i przybydź do Hiszpanii. Na to tak mu ieden z liberalnych dzienników odpowiedział: — »Jenerał Mina przed trzema tygodniami upadł na schodach, i tak się stłókł, że musiał leżeć w łożku. Troskliwe niby o niego osoby nie widząc go uczęszczaiącego na mieysca, dokąd zwykł był przychodzić, przybyły do niego, i żądały widzieć się z nim imieniem znakomitey osoby. Niepodobna im było odmówić. Choroba Jenerała niby coraz się wzmagała, i zaledwie mógł nieco przemawiać, co było udaniem. Gdy zesłane owe osoby weszły do iego pokoiu, zostały rzeczywiście leżącego w łóżku człowieka, zaledwie mogącego kilka słów wyrzec, gdy Jenerał Mina wyzdrowiawszy zupełnie iechał iuż wtedy pocztą, dążąc śpieszno do Hiszpanii. Dowiedziano się o wyieździe iego dopiero nazaiutrz po przybyciu iuż iego na ziemię hiszpnską. Wszakże na samey granicy doznał zawady, którą iednak uprzątnął. Gdy miał śniadać, wszedł do niego Kommissarz policyi, i spytał o paszport. Pokazał mu go Mina. *Ale,* rzekł kommissarz, *byłeś tu WCPan z dwiema osobami? — Są to dway kupcy przyiaciele moi,* (a byli to dway adiutanci iego); *poszli oni do miasta za interessami, i czekam na nich. Oto iest i dla nich pokrycie na stole, iak WCPan widzisz. Jeśli chcesz, usiądź, niezadługo oni powrócą.*—Zaczekał Kommissarz. — Wkrótce wyszedł z izby Jenerał bez kapelusza, i iuż nie powrócił. Nazaiutrz dopiero odebrał ów Kommissarz list z uwiadomieniem, iż ten, z którym miał powyższą rozmowę, był to Jenerał Mina, i z żądaniem, aby mu zostawione pieniądze i tłomok odesłał.«

Dzienniki liberalne takie wiadomości z Hiszpanii ogłosiły:

— *Dnia 4go Marca.* — »Odebraliśmy list iednego z bankierów madryckich pisany dnia 21go Lutego w tych wyrazach: — Wszelkie doniesienia z Andaluzyi są pomyślne dla powstańców. Do kolumny Pułkownika ich Riego pod Algesiras przyłączył się pułk jazdy zwany Farneze, i dwa pułki piesze zwane amerykański i hiszpański, a należały one do korpusu stoiącego w obozie S. Rocha pod dowodztwem Odonella. Po tem ich przyłączeniu się pociągnął Riego do Ronda, a stamtąd do Malaga i Grenady, dokąd dnia 21go Lutego przybył. Woysko powstańców na wyspie Leon wznosi ciągle ogromne baterye w celu zdobycia zamku Cortadura zasłaniaiącego miasto Kadyx. Uzbroili w tymże celu 30 szalup kanoniierskich. Wszystko zapowiada, iż Kadyx w lada dzień otworzy bramy powstańcom, i że woysko Królewskie pod Jenerałem Freyre przeydzie pod chorągwie powstańców. Przeszło także do nich 30 ludzi z pułku zwanego Bourbon. — Żółwim wprawdzie krokiem idzie powstanie; wszakże ustali się, iak iest powszechne mniemanie, a odzyskanie wolności podobno ani kropli krwi kosztować nie będzie. My w Madrycie iesteśmy na pozór spokoyni. Ministeryum nasze zachowuie głębokie o wszystkiem milczenie. Dałby Bóg! żeby Król zaprzestawszy słuchać rady powiernisiów swoich skłonił się do rady przyiaciół porządku i monarchii konstytucyyney. — Niespokoyni iesteśmy o prowincye Galicyą i Nawarrę, bo wiemy z doświadczenia, że ich mieszkańcy gotowi stanąć w sprawie, którey przed kilku laty z wielkim zapałem bronili. — Dowiaduiemy się z listów, że Pułkownik Riego w trzykrotney utarczce z Odonnelem zawsze zwyciężył.»

— *Dnia 5go Marca.* — Dziś odebrano w Pazyżu listy z Bajonny pod dniem 29tym Lutego zawieraiące nieiakie szczegóły przyby-

cia Jenerała Mina do Nawarry. W kilku mieyscach czekały na niego dosyć liczne kupy. Przybycie iego było oddawna umówione. Na odgłos ziawienia się iego, stronnicy zebrali się zbroyno i licznie w St Etienne niedaleko Elizando, tudzież pod Pampeluną. Za pomocą Geryllasów opanuie on gościńce i wąwozy w Biskai, a naypierwszem zapewne staraniem iego będzie przeymować gońców rządowych. — List zaś z Jrun miasta hiszpańskiego pod dniem 29tym Lutego zawiera, co następuie: — „Spełniło się oczekiwanie nasze. Jenerał Mina iest iuż u nas. — Dnia 26-go był w St Estavan. Przeszło 80 osób wyiechało naprzeciw niego do granicy z powitaniem, gdzie czekało nań 29ciu dawnych officerów.“

Dnia 6-go Marca. — »Listy z Bajonny zwiastowały, że 800 ludzi przyłączyło się zaraz w początku do Jenerała Miny, że na odgłos przybycia iego wszyscy są w poruszeniu, i że dnia 1 Marca wszędzie w Nawarze powstanie nastąpi. Jakoż odebrana dziś w Paryżu nadzwyczayną drogą wiadomość opiewa, że iest iuż powszechne w tey prowincyi hiszpańskiey powstanie.—Zapewniaią, iż Jenerał Królewski Freyre w niedostatku, iakiego woysko iego doznaie, zażądał wsparcia patryotycznego w pieniądzach; lecz tylko kilka klasztorów złożyło mu 75,000 franków a tak mały zasiłek przywiódł go do nałożenia przymuszoney pożyczki na miasto Kadyx.

— *Dnia 7 Marca.* —

»Według listów z Bordeaux, nic bardziey nie dowodzi nieukontentowania rządu hiszpańskiego, i złego stanu okoliczności, nad zmienienie naczelnego dowodcy woyska Królewskiego w Andaluzyi. Odebrano dowództwo Jenerałowi Freyre, a dano ie Don Pedro Giron siestrzeńcowi Jenerała Castannos. Lecz wątpić trzeba, aby ta zmiana zrządziła odmianę w duchu żołnierzy. — Listy z Bajonny pod dniem 3 Marca doniosły, iż zawinął tam okręt hiszpański z San Ander, który przywiózł wiadomość, że miasta Korunna (la Corogne) i Ferrol wywiesiły chorągiew konstytucyyną; i konstytucyą Stanów (cortes) uznały. Przez wysłany zaś okręt z Korunny z pismem tameczney Junty konstytucyyney dowiedziano się w San Ander o tym ważnym wypadku. Jnny list z Bajonny zapewnia, iż Mina w 800 iazdy i z licznym oddziałem piechoty wyruszył do Pampeluny, i iuż stanął pod iey murami. Miał on tam ieszcze znaczne odebrać posiłki. — Poźnieyszy znowu list z tegoż miasta zwiastował, że cała prowincya Galicya powstała, i że lud zamordował sierżanta, który zdradził i wydał był przed dwoma laty Jenerała Porlier, tyle znanego pod nazwiskiem *Marquisito.* — Gubernator Królewski w Pampelunie przedsięwziął środki ostrożności, to iest, kazał wiele osób poymać i uwięzić. — Zdaie się iuż nie podpadać wątpliwości, o czem dziś zapewniano na giełdzie w Paryżu, iż iuż cała Nawarra powstała.—Piszą z Cap *St Vincent*, iż tam widziano powiewaiące bandery Amerykańskiey RPlitey la Plata skąd się okazuie, iż powstańcy hiszpańscy maią związek z powstańcami południowey Ameryki. Dawniey ieszcze doniosł Jenerał Quiroga, iż wzmiankowani powstańcy z nim się porozumieli, i znaczne nadeslą mu posiłki. — Odezwy powstańców hiszpańskich, pomimo naywiększey baczności policyyney, rozchodzą się po całym kraiu, a nawet i w Madrycie.

— *Dnia 8go Marca* W Kadyxie zaczyna iuż panować brak żywności.—Powstańcy zdobyli pod tym miastem bateryą, którą umyślnie na ich wstrzymanie wysypano. — Głoszą, że i Jenerałowi Odonnel odebrano dowództwo.—Jenerał Freyre miał sam u dworu żądać uwolnienia siebie. — W Malaga poprzylepiane były po rogach ulic rewolucyyne pisma, grożące śmiercią tym wszystkim, którzyby ie ważyli się zedrzeć.— Powstańcy maią 16,000 żołnierzy, 4 liniiowe okręty i 14 kanonierskich szalup. Listy z Algesiras donoszą, iż w Algerya niedaleko Grenady powstały rozruchy.—Powstańcy wydaią w *San-Fernando* gazetę pod tytułem: *Gazeta woyska narodowego.* Pierwszy iey numer wyszedł dnia 25go Stycznia.

W Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.